

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BAMIDBAR • MAAMAR 4

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד...

«Et Havaya parla à Moché
dans le désert du Sinaiï»

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/bamidbar/4/

1 וידבר הי אל משה במדבר סיני באוהל מועד וגוי שאו את ראש כל עדת בניי [בני ישראל] למשפחותם וגוי תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן.

«Havaya parla à Moché dans le désert du Sinaï, dans la Tente d'assignation», etc. ; «Relève la tête de toute l'assemblée des enfants d'Israël, selon leurs familles», etc. ; «vous les dénombrerez selon leurs légions, toi et Aharon».

הנה למשפחותם פיי לבחיי עי [שבעים] משפחות שיצאו מעי נפש יוצאי ירך יעקב וכדי להרים ולישא ראש ומוחין של נשיי [נשמות ישראל] המושרשים במקור חוצבם בחיי כניי [כנסת ישראל] להעלותם

Or, «selon leurs familles» signifie : au niveau des soixante-dix familles issues des soixante-dix âmes «qui sortirent de la hanche de Yaakov». Et afin d'élever et de relever la tête et l'intellect (mo'-hin) des âmes d'Israël, enracinées dans la source d'où elles ont été taillées, le niveau de la Communauté d'Israël (Knesset Israël), afin de les élever

לבחיי עי [שבעים] נפש הנ"ל תפקדו אתה ואהרן שבחיי משה ואהרן הם המעלים ומנשאים בחיי כניי [כנסת ישראל] וכמ"ש נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן כי משה הוא שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא.

au niveau des soixante-dix âmes mentionnées ci-dessus : «vous les dénombrerez, toi et Aharon». Car les niveaux de Moché et d'Aharon sont ceux qui élèvent et relèvent le niveau de la Communauté d'Israël, comme il est écrit : «Tu as conduit Ton peuple comme un troupeau, par la main de Moché et d'Aharon.» Car Moché est le chouchvina demalka, le compagnon du Roi, et Aharon le chouchvina dematronita, le compagnon de la Reine.

2 וביאור הדבר הנה נודע שירידת נשמותיהם של ישראל להתלכש בגוף ונפש הבהמית בעוה"ז היא ירידה גדולה להן ממעלתן וממדרגתן שהיו מקודם

Explication de la chose : il est connu que la descente des âmes d'Israël, qui viennent s'envelopper dans un corps et une âme animale en ce monde, constitue pour elles une grande descente par rapport au rang et au niveau où elles se trouvaient auparavant.

לכן שבעודן קשורות במקורן היו נהנין מזיו השכינה בגי"ע [בגן עדן] עליון ותחתון אך הירידה צורך עלייה היא.

En effet, tant qu'elles étaient encore liées à leur source, elles jouissaient de l'éclat de la Chekhina (Présence divine) dans le Gan Eden supérieur et inférieur. Mais la descente a pour but une élévation.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דע מאין באת ולאן אתה הולך פ"י שמקור הנשמה היא מאין בחי' ג"ע [גן עדן] העליון (וע' בליקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאר"י זכרונם לברכה) ע"ז המאמר) והולכת לקבל שכרה לבחי' אן שהיא ג"ע [גן עדן] התחתון

Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Sache d'où tu viens et où tu vas.» Cela signifie que la source de l'âme est dans le «d'où» (me'ayin), le niveau du Gan Eden supérieur (voir aussi Likkutei HaShas de l'Arizal, de mémoire bénie, à propos de cet enseignement), et qu'elle va recevoir sa récompense au niveau du «où» (le'an), qui est le Gan Eden inférieur.

כי אן הוא מלשון אנה שהוא נופל על דבר שיש בו מקום וגבול כמו אנה פניך מועדות (ביחזקאל סי' כ"א)
Car an est apparenté au mot anah («vers où»), qui s'applique à une chose ayant une place et une limite, comme dans «Vers où ton visage est-il tourné?» (Ye'hezkel, chapitre 21),

דהיינו בחי' ג"ע [גן עדן] התחתון שהוא בבחי' מקום וגבול כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בפ"ט דפסחים העולם א' מששים בגן כו' וא"כ מהו היתרון והמעלה.

c'est-à-dire le niveau du Gan Eden inférieur, qui est caractérisé par une place et une limite, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, au chapitre 9 de Pessa'him: «Le monde représente un soixantième du Jardin», etc. Dès lors, quel est l'avantage et la supériorité [de la descente] ?

אלא הענין שתכלית ירידת הנשמות לא היתה בשביל קיבול שכרן בעוה"ב [בעולם הבא] בלבד אלא הירידה היא צורך עליה גם בעודן בעוה"ז מלובשות בגוף הגשמי והוא ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

Mais voici le propos: le but de la descente des âmes n'était pas seulement qu'elles reçoivent leur récompense dans le Monde futur; la descente a pour but une élévation même lorsqu'elles sont encore en ce monde, enveloppées dans un corps physique. C'est le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Une heure de techouva et de bonnes actions en ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde futur.»

כי כל חיי העוה"ב [העולם הבא] הוא שנהנין מזיו השכינה ואין זה אלא זיו כו' משא"כ תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] נק' בזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא

Car toute la vie du Monde futur consiste à jouir de l'éclat de la Chekhina, et ce n'est qu'un éclat, etc. En revanche, la techouva et les bonnes actions sont appelées dans le Zohar «être absorbé dans le corps du Roi» (le'ishtaava begufa demalka).

(וע' בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת ובשיר השירים ע"פ אני ישנה מענין פי' לאשתאבא בגופא דמלכא, והנה עם היות כי עיקר גילוי בחי' זו יהי' [יהיה] לעתיד וע"ז אמרו עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש.

(Voir à ce sujet la paracha de Yitro, sur le verset «Souviens-toi du jour du Chabbat», ainsi que le Cantique des Cantiques, sur le verset «Je dors», au sujet du sens de «être absorbé dans le corps du Roi». Or, bien que la révélation essentielle de ce niveau n'ait lieu que dans les Temps futurs, c'est à ce sujet qu'ils ont dit : «Les justes sont destinés à ce que l'on dise devant eux : "Saint"»,

מ"מ הארה מבחי' זו מאיר ג"כ בג"ע [בגן עדן] וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פי' ל"ט בשם הזוהר ונהנין מזיו השכינה כו' והוא זיו תורתן ועבודתן ממש כו',

Néanmoins, un reflet de ce niveau brille également dans le Gan Eden, comme il est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, au chapitre 39, au nom du Zohar : «Et ils se délectent de l'éclat de la Chekhi-na», etc. Cet éclat est celui de leur propre Torah et de leur service, etc.

ולפ"ז [ולפי זה] יש לומר שזיו תורתן ועבודתן המאיר בג"ע [בגן עדן] התחתון הוא הגבה מאוד נעלה מהבחי' שהשיגה הנשמה אפי' [אפילו] בג"ע [בגן עדן] העליון קודם ירידתה בעוה"ז והוא מובן ע"ד מ"ש בס' הגלגולים פי' עשרים הובא בתו"א [בתורה אור] פי' חיי שרה בד"ה עיין מ"ש בע"ח [בעץ חיים]

Dès lors, on peut dire que l'éclat de leur Torah et de leur service qui brille dans le Gan Eden inférieur est infiniment plus élevé que le niveau atteint par l'âme, même dans le Gan Eden supérieur, avant sa descente dans ce monde. Cela se comprend à la lumière de ce qui est écrit dans le Sefer HaGilgulim, chapitre vingt, cité dans Torah Ohr, Parachat 'Hayé Sarah, dans le maamar commençant par «Voyez ce qui est écrit dans l'Etz 'Haïm»,

וכן הוא בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ משפטים, שבחי' אצילות ממש מתלבש בכי"ע בפנימיותם, ואצילות של פנימי' [פנימיות / פנימית] העשי' [העשייה] הוא גדול לאין קץ יותר מהבחינה היותר גדולה של הבריאה שמבחי' עצמה.

et de même dans le Ramaz, au début de la Parachat Michpatim : le niveau d'Atsilout lui-même s'enveloppe dans les mondes de Béria, de Yetsira et d'Assiya, en leur dimension intérieure ; et l'Atsilout de la dimension intérieure d'Assiya est infiniment supérieur au niveau le plus élevé de Béria en elle-même.

והנה גי'ע [גן עדן] העליון הוא מבריאה ועי' תורה ומצות ממשיכים מיד [מין דוכרין] דאצילות כמ"ש בד"ה עיין מ"ש בע"ה [בעץ חיים] הנ"לובפ' ב ראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' שהמשכת האצילות בכי"ע נעשה ע"י תורה ומצות דוקא ע"ש.

Or, le Gan Eden supérieur relève de Béria, et par la Torah et les mitsvot, on attire le mayin doukhrin (les eaux masculines) d'Atsilout, comme il est expliqué dans le maamar mentionné plus haut, qui commence par «Voyez ce qui est écrit dans l'Etz 'Haïm», ainsi que dans la Parachat Berechit, dans le commentaire sur le verset «Car, comme les nouveaux cieux», etc. : l'attraction d'Atsilout dans les mondes de Béria, de Yetsira et d'Assiya s'accomplit précisément par la Torah et les mitsvot ; voyez là-bas.

ונמצא הנשמה קודם שירדה בעולם הזה לקיים התורה ומצות כשהיתה בגי'ע [בגן עדן] העליון שהוא בבריאה לא השיגה כלל בחי' אצילות שבבריאה, שהרי בחי' אצילות אינו נמשך רק ע"י תורה ומצות כנ"ל, ואף הנשמות היותר עליונות שבגי'ע [שבגן עדן] העליון לא השיגו רק בחי' בריאה שבבריאה.

Il s'ensuit que l'âme, avant d'être descendue dans ce monde pour accomplir la Torah et les mitsvot, lorsqu'elle se trouvait dans le Gan Eden supérieur, qui est en Béria, n'avait nullement atteint le niveau d'Atsilout qui se trouve en Béria ; car le niveau d'Atsilout n'est attiré que par la Torah et les mitsvot, comme indiqué plus haut. Même les âmes les plus élevées du Gan Eden supérieur n'avaient atteint que le niveau de Béria qui se trouve en Béria.

וזהו ישראל עלו במחשבה מחשבה היא בחי' בריאה. ועלה במחשבה היינו הבחי' יותר עליונה שבמחשבה, והיינו בחי' מחשבה שבמחשבה שהיא בריאה שבבריאה משא"כ בחי' אצילות לא השיגו כלל, ואע"פ [ואף על פי] שבפי' עלו במחשבה באמת יש פירושים

C'est là le sens de «Israël s'éleva dans la pensée» : la pensée est le niveau de Béria, et «s'éleva dans la pensée» désigne le niveau le plus élevé au sein de la pensée, à savoir la pensée au sein de la pensée, qui est Béria en Béria ; en revanche, elles n'atteignaient nullement le niveau d'Atsilout. Et bien que l'expression «s'éleva dans la pensée» ait, en vérité, d'autres interprétations

גבוהים יותר הרבה מבחי' גי'ע [גן עדן] שבבריאה כמ"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע ובשאר דוכתי מ"מ אחר שירדה הנשמה בגי'ע [בגן עדן] קודם ירידתה בגוף היא בבחי' בריאה, אבל ע"י ירידתן בעוה"ז בקיום התומ"צ [התורה ומצות] נמשך להם זיו תורתן ועבודתן

qui sont bien plus élevés que le niveau du Gan Eden en Béria, comme il est expliqué à propos du verset «Ma colombe, dans les fentes du rocher» et en d'autres endroits ; néanmoins, une fois descendue dans le Gan Eden, avant de descendre dans le corps, l'âme se trouve au niveau de Béria. Mais par sa descente dans ce monde et l'accomplissement de la Torah et des mitsvot, l'éclat de sa Torah et de son service lui est attiré,

שהוא הארת מ"ד [מ"ד דוכריין] דאצילות ממש לכך גם כשנמשך לה גילוי זה אפי' [אפילו] רק בגי'ע [בגן עדן] התחתון שהוא בעשייה ה"ז [הרי זה] כענין האצילות שנמשך ומתלבש בפנימית העשייה שהוא גבוה יותר אין קץ מהבחינה היותר גדולה שבגי'ע [שבגן עדן] העליון מצד עצמו

qui est un reflet du mayin doukhrin d'Atsilout lui-même. C'est pourquoi, même lorsque cette révélation ne lui est attirée que dans le Gan Eden inférieur, qui se trouve en Assiya, cela équivaut à Atsilout attiré et enveloppé dans la dimension intérieure d'Assiya, niveau infiniment supérieur au niveau le plus élevé du Gan Eden supérieur considéré en lui-même,

שהוא כענין בחי' בריאה שבבריאה כנ"ל, ועמ"ש ע"פ מי מנה בענין אף עשיתיו אף מרבה בחי' רביעית והוא גילוי אור האצילות שאינו נמשך ומתגלה כ"א ע"י יריד' [ירידת] הנשמה בעוה"ז דוקא ע"ש.

qui est semblable au niveau de Béria au sein de Béria, comme indiqué plus haut. Voyez aussi ce qui est expliqué sur le verset «Qui a compté», au sujet de «Je l'ai même fait» (af assitiv) : le mot af («même») inclut un quatrième niveau, à savoir le dévoilement de la lumière d'Atsilout, qui n'est attirée et dévoilée que par la descente de l'âme dans ce monde précisément ; voyez là-bas.

וענין התלבשות אצילות ממש בעשי' [בעשייה] יש לצייר מנבואת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהי' [שהיה] מאיר בו אפי' [אפילו] בחי' אצילות העליון ממש עם היותו מלוכש בגוף שמעשי' [שמעשיה] הגשמי' [הגשמיות], ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שוש אשיש כו'

La manière dont Atsilout lui-même s'enveloppe dans Assiya peut être représentée à partir de la prophétie de Moché notre maître, que la paix soit sur lui : le niveau même d'Atsilout supérieur brillait en lui, bien qu'il fût enveloppé dans un corps relevant de l'Assiya physique. Voyez ce qui est expliqué à ce sujet dans l'explication du verset «Je me réjouirai grandement», etc.,

וכמ"ש בשע"ק [בשערי קדושה] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ח"ג [חלק ג'] ש"ו [שער ו'] שנבואת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ה"י [היה] מאצילות ממש דרך מעבר הבריא. ועיין מ"ש עוד מענין התגלות זיו השכינה שבג"ע [שבגן עדן] התחתון ע"י מעשה המצות בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא כו' ע"ש).

comme il est écrit dans Sha'arei Kedushah de Rabbi Haïm Vital, partie 3, porte 6, que la prophétie de Moché notre maître, que la paix soit sur lui, provenait d'Atsilout même, en passant par Béria. Voyez également ce qui est expliqué sur le dévoilement du rayonnement de la Chekhina dans le Gan Eden inférieur par l'accomplissement des mitsvot, dans la paracha de Chela'h, sur le verset « Et maintenant, je prie, que [la puissance] soit grande », etc. ; voyez là-bas.)

אך איך ובמה תתגדל מעלת התשובה ומע"ט [ומעשים טובים] כ"כ [כל כך]. הנה הוא ע"י ב' בחי' במדבר סיני ובאוהל מועד בחי' מדבר הוא מ"ש ומדברך נאווה מלשון דיבור כי

Mais comment, et par quoi, la valeur de la techouva et des bonnes actions s'élève-t-elle à ce point ? Cela se fait par deux niveaux : « dans le désert du Sināi » et « dans la Tente de la Rencontre ». Le niveau de midbar (« désert ») renvoie à ce qui est écrit : « et ta parole (midbarekh) est belle », le mot venant de dibbour (« parole »). Car

הנה דבר ה' זו גילוי שכינה כו' וכשמתלבשת בבי"ע נקי' מדבר בתוס' [בתוספת] אות מ פתוחה לפי שאז יש פתח ומבוא לחיצונים הם הקליפות וס"א [וסטרא אחרא] לינק ולקבל חיות ממנה בהתלבשותה בע"ש [בערב שבת] כו'

« la parole de Havaya » désigne le dévoilement de la Chekhina, etc. Lorsqu'elle s'enveloppe dans Béria, Yetsira et Assiya, elle est appelée midbar, avec l'ajout de la lettre mem ouverte, car il y a alors une ouverture et un passage permettant aux forces extérieures — les kelipot (écorces) et la si-tra a'hra (l'autre côté) — de puiser et de recevoir d'elle une force vitale lorsqu'elle s'enveloppe dans Assiya, etc.

[ועי' [ועיין] בזח"א [בזהר חלק א] ד"ו ע"ב משא"כ ם סתומה עלמא דחירות חירות ממה"מ [מלך מלכי המלכים] כו' וע' בזהר ר"פ שלח בענין למרבה המשרה ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם]

(Voyez le Zohar, partie I, page 6b : « tandis que la mem fermée est le monde de la liberté », liberté à l'égard de l'Ange de la Mort, etc. Voyez également le Zohar, au début de la paracha de Chela'h, au sujet de « lemarbé hamisra » [écrit avec une mem fermée], ainsi que le Mikdash Melekh à cet endroit.)

שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים נק' מדבר מלשון ידבר עמים כו' שכולם היו מוכנעים תחת הקדושה.

Car, à l'époque où le Temple était debout, il était appelé midbar au sens de « Il soumet (yadber) les peuples », etc., car tous étaient soumis à la sainteté,

והנשי" [והנשמות ישראל] היו ממשלותיו (ועד"ז אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] פרק ג' דר"ה [דראש השנה] ד' כ"ג ע"פ אתן במדבר ארז כו' ואין מדבר אלא ירושלים).

et les âmes d'Israël étaient « Son domaine ». (Dans le même esprit, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au troisième chapitre de Rosh HaShanah, page 23, à propos du verset « Je placerai dans le désert le cèdre », etc. : « le mot midbar ne désigne que Jérusalem ».)

אבל בזמן הגלות הנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גלו כו' שכינה עמהם ונקרא מדבר כארץ מדבר וציה כב"י [כביכול] והנה כשם שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטיות בנפש האדם שבזמן הגלות

Mais, au temps de l'exil, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Ils furent exilés, etc., [et] la Chekhina était avec eux » ; et il est appelé midbar, comme « une terre de désert et de sécheresse », pour ainsi dire. Et de même qu'il en est ainsi dans le monde en général, il en est ainsi en particulier dans l'âme de l'homme : au temps de l'exil

הנה גם ניצוץ אלקי שבנפש האדם הוא בגלות ומאסר הגוף הגשמי במחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש בהבלי העולם וירידת ניצוץ אלקי בגלות הזה הוא צורך עליה

l'étincelle divine dans l'âme de l'homme, elle aussi, se trouve en exil et dans la prison du corps physique, parmi « les pensées de l'homme et ses machinations, et les impulsions des actes de l'homme », dans les vanités du monde. Et la descente de l'étincelle divine dans cet exil a pour but une élévation,

דהיינו כדי לברר ולהפריד הרע שבנה"ב [שבנפש הבהמית] מלבושי נוגה כו' (כי הנשמה א"צ [אין צריך] / אינו צריך] תיקון לעצמה כו')

à savoir, afin de raffiner et de séparer le mal qui se trouve dans l'âme animale, les vêtements de Nogah, etc. (car l'âme elle-même n'a pas besoin de rectification, etc.),

כמ"ש במקום אחר וצ"ל עליה זו ג"כ בבחי' מדבר דהיינו ע"י דיבור התפלה ברשפי אש וצמאון כו'
comme cela est expliqué ailleurs. Et cette élévation, elle aussi, doit être au niveau de midbar, c'est-à-dire par la parole de la prière, avec des flammes de feu et une soif, etc.,

וצעקת הלב כמ"ש צעק לבם כו' כי כל זמן שאינו מעורר את האהבה בתפלה כרשפי אש עד שתחפץ להתפשט מלבושיה שבנוגה

et par le cri du cœur, comme il est écrit : « Leur cœur cria », etc. Car tant que l'on n'éveille pas l'amour dans la prière comme des flammes de feu, jusqu'à ce que [l'âme] désire se dépouiller de ses vêtements de Nogah,

הנה האדם בטבעו מעורב טו"ר [טוב ורע] ואף שאינו עושה רע בפו"מ [בפועל ממש] הוא מחמת שהרע ישן אצלו

l'homme, par nature, est un mélange de bien et de mal ; et s'il ne commet aucun mal en acte, c'est parce que le mal sommeille en lui.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] בטבעו הוא בכחו כתולדתו עד שיפרידנו ברשפי אש (וכמ"ש במקום אחר ע"פ מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו) האהבה והיינו שיהיה בבחי' צמאון כארץ מדבר וציה כו'

Néanmoins, dans sa nature, il conserve toute sa force, telle qu'à sa naissance, jusqu'à ce qu'il le sépare par les flammes de feu (comme cela est expliqué ailleurs à propos du verset : « Le creuset est pour l'argent, le fourneau pour l'or, et l'homme est à la mesure de sa louange »), celles de l'amour ; c'est-à-dire qu'il atteigne le niveau de la soif, comme « une terre de désert et de sécheresse », etc.,

שהיא ארץ מלחה לא זרועה ולא יצמח בה כל עשב לפי שאין בה חיות של כח הצומח, וכך ישים האדם אל לבו שאפ"י [שאפ"ל] כל העולמות עליונים מריש כל דרגין כו'

qui est une terre salée, nonensemencée, où ne pousse aucune herbe, parce qu'elle ne possède pas la force vitale du pouvoir de croissance. De même, l'homme doit prendre à cœur que même tous les mondes supérieurs, « depuis le sommet de tous les degrés », etc.,

הם בחי' מדבר ושממון ובחי' דומם ממש שאין בהם חיות כלל לגבי הקב"ה כי אתה עשית את השמים ושמי השמים כו'

sont au niveau d'un désert et d'une désolation, et au niveau de la matière véritablement inanimée, qui n'a aucune force vitale par rapport au Saint béni soit-Il. Car « Tu as fait les cieux et les cieux des cieux », etc.,

ואתה מחיה את כולם שהוא הוא ית' חיות כל העולמות ואין עוד מלבדו ואפס זולתו והיו כלא היו.

« et Tu leur donnes à tous la vie » : Lui-même, béni soit-Il, est la force vitale de tous les mondes, et il n'y a rien d'autre que Lui, rien en dehors de Lui, et ils sont comme s'ils n'avaient jamais existé.

3 ולזאת תכלה אליו נפש כל חי לדבקה בו ית' חיי החיים ב"ה וכמ"ש לאהבה את ה' אלהיך כי הוא חיך

פ"י שאין חיך

C'est pourquoi l'âme de tout être vivant aspirera à Lui, pour s'attacher à Lui, qu'Il soit béni, Lui qui est la Vie de toute vie, béni soit-Il. Comme il est écrit : « Aimer Havaya, ton D.ieu... car Il est ta vie », c'est-à-dire que ta vie n'est rien

אלא הוא וכדכתיב ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי אלא שמקרא זה על לעתיד נאמר שאז

יאמרו ראו עתה

d'autre que Lui. Et comme il est écrit : « Voyez maintenant que Moi, Moi, Je suis Lui, et qu'il n'y a pas de dieu avec Moi. » Mais ce verset a été dit au sujet du Temps à venir, où l'on dira : « Voyez maintenant

כי כו' בבחי' רא"י [ראיה] חושיית ממש כדכתי' [כדכתיב] ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' וכתוב כי עין בעין יראו וגו',

que », etc., dans le cadre d'une perception visuelle véritablement sensorielle, comme il est écrit : « La gloire de Havaya sera révélée, et toute chair verra », etc., et il est écrit : « Car œil à œil ils verront », etc.

משא"כ עכשיו בזמן הגלות הוא בחי' הצמאון לבוא לבחי' ומדריגה זו שיהי' [שיהיה] בחי' רא"י [ראיה]

חושיי' [חושיית] כמ"ש צמאה נפשי לאלקים לאל חי מתי אבוא ואראה וגו'

Tandis que maintenant, au temps de l'exil, il s'agit du niveau de la soif d'atteindre ce niveau et ce degré, celui d'une perception visuelle sensorielle, comme il est écrit : « Mon âme a soif de D.ieu, du D.ieu vivant ; quand viendrai-je et verrai-je », etc.

והנה כתיב רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף ויצעקו אל ה' בצר להם כו' שמבחי' הצמאון עד

שנפשו עליו תתעטף נולד בחי' הצעקה בלב על ההיפך

Or, il est écrit : « Affamés et assoiffés aussi, leur âme défailait en eux ; et ils crièrent vers Havaya dans leur détresse », etc. Du niveau de la soif, jusqu'à ce que son âme défaille en lui, naît le niveau du cri du cœur contre l'état contraire [à cette vision],

כי צר לו מאד הגלות ומאסר הגוף הגשמי והיינו כי בשומו ללבו שאין חיות אמיתי לכל הנבראים ואפי' [ואפילו] לעולמות עליונים

car l'exil et l'emprisonnement du corps matériel lui sont très pénibles. Cela signifie que, lorsqu'il prend à cœur qu'il n'y a de force vitale véritable pour aucune des créatures, pas même pour les mondes supérieurs,

אלא אתה הוא המחי' [המחיה] כו' ואי לזאת ישים אשם נפשו איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק וחיי אינן חיים אלא חיי ההבל.

et que Toi seul es Celui qui donne la vie, etc., alors, pour cette raison, il s'imputera une faute à lui-même, en considérant combien il est éloigné de D.ieu, à une distance extrême, et que sa vie n'est pas une vie, mais une vie de vanité.

4 וזהו במדבר סיני שירדה שנאה על הרע שמחמת בחי' המדבר וצמאון גורם לעורר שנאה על הרע להיות צעקת הלב וכו' כנ"ל.

C'est là [le sens de] « dans le désert du Sinai » : [Sinai,] sur lequel la haine descendit sur le mal. Car le niveau du désert et la soif suscitent la haine du mal, de sorte que le cœur pousse un cri, etc., comme mentionné plus haut.

ובזה יובן מה שתקנו התפלה בזמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] דוקא כי בזמן שהיה בהמ"ק [בית המקדש] קיים לא היתה שליטה וממשלה להרע שמקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] לידבק באדם כ"כ [כל כך].

On comprendra ainsi pourquoi la prière fut instituée précisément à l'époque de la destruction du Saint Temple : lorsque le Saint Temple était debout, le mal des kelipot (écorces) et de la sitra a'hra (l'autre côté) n'avait pas autant de pouvoir et d'emprise pour s'attacher à l'homme.

5 ויתפרדו כל פועלי און כו' אבל בזמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] עת אשר שלט כו' תגבורת היצה"ר [היצר הרע] ונה"ב [ונפש הבהמית] צריך להפריד ע"י התפלה דוקא ברשפי אש וצמאון וצעקת הלב כו'

« Tous les ouvriers d'iniquité seront dispersés », etc. Mais, au moment de la destruction du Temple, « à l'époque où l'homme domine », etc., la force accrue du mauvais penchant et de l'âme animale doit être séparée précisément par la prière, dans des élans de feu, une ardente soif et le cri du cœur, etc.,

כניל ותיקנו להתפלל בכל יום כי בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וצריך להוסיף אומץ כוי ועל כחי תפלה זו נאמר ומדברך נאווה דהיינו כשעולה בבחי' מדבר וצמאון כוי

comme indiqué plus haut. La prière fut instituée chaque jour, car chaque jour le penchant de l'homme prend le dessus sur lui, et il faut redoubler d'efforts, etc. C'est de ce niveau de prière qu'il est dit : « et ta parole (midbarech) est belle » ; c'est-à-dire lorsqu'elle s'élève au niveau du désert et de la soif, etc.

(וזהו הא דאיתא בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' אחרי דע"ב א' ע"פ הוציאוה ותשרף בשלהובי טיהרא בגלותא, דהיינו שמחמת הוציאוה בגלותא שהוא בחי' מדבר ארץ ציה ועיף בלי מים תגדל בחי' הצמאון והאהבה בחילא יתיר דבחי' תשובה

(C'est ce que l'on trouve dans le Zohar, partie III, parachat A'harei, page 72a, à propos du verset : « Faites-la sortir, et qu'elle soit brûlée » : « dans les flammes de l'ardeur du midi, en exil ». Autrement dit, parce qu'« ils l'ont fait sortir » en exil, qui est le niveau du désert, « terre desséchée et épuisée, sans eau », le niveau de la soif et de l'amour s'accroît, « avec une force accrue » : c'est le niveau de la techouva (retour).

וזהו ותשרף היינו רשפי אש האהבה וכענין בחי' השרפים המבואר ע"פ ונקדשתי בתוך ועמ"ש ע"פ ואני אראה.

Et c'est là « qu'elle soit brûlée » : les élans de feu de l'amour, comme le niveau des séraphins expliqué à propos du verset « Je serai sanctifié au milieu », et voyez ce qui est expliqué à propos du verset « Et je verrai ».

וזהו ומדברך נאווה וכענין שחורה אני ועי"ז דייקא ונאווה כמ"ש במקום אחר וגם ומדברך נאווה היינו הדיבור של התפלה והתורה עיין בזח"א [בזהר חלק א] ויחי דרמ"ו ע"ב ובדף יו"ד סע"א [סוף עמוד א] בההוא מדבר דלחישו דשפון איהי עולה כוי).

Et c'est là « et ta parole est belle », comme dans « Je suis noire, [mais belle] » : c'est précisément par là que vient « belle », comme il est expliqué ailleurs. En outre, « et ta parole est belle » désigne la parole de la prière et de la Torah ; voyez le Zohar, partie I, Vaye'hi, page 246b, et page 10, fin du côté a : « par ce midbar, le murmure des lèvres, elle s'élève », etc.)

והנה עד"ז נתקנו כל פסוד"ז [פסוקי דזמרה] כדי לעורר ולהגדיל בחי' הצמאון בקרב איש ולב עמוק בשומו ללבו איך אפי' [אפילו] השמים ושמי השמים והמים אשר מעל השמים יהללו את שם כו'

Or, dans cet esprit, tous les Pessouké déZimra (versets de louange) furent institués afin d'éveiller et d'accroître le niveau de la soif « au sein de l'homme, et le cœur est profond », lorsqu'il prend à cœur que même les cieux, les cieux des cieux et les eaux au-dessus des cieux « louent le Nom », etc.,

בחי' שמו בלבי' [בלבד] וגם בחי' שמו הוא נשגב בבחי' לבדו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל רק הודו וזיוו של שמו על ארץ ושמים כו'

seulement le niveau de Son Nom ; et même Son Nom est « exalté », au niveau du « Seul », car aucune pensée ne peut Le saisir, mais seul l'éclat et le rayonnement de Son Nom sont « sur la terre et les cieux », etc.,

כמ"ש במ"א, וכן עד"ז היא ברכת יוצר אור כו' איך שהמלאכים אומרים קדוש כו' שהוא קדוש ומובדל כו'

comme il est expliqué ailleurs. De même, la bénédiction « Qui forme la lumière », etc., suit cette même voie : elle évoque les anges qui disent « Saint », etc., signifiant qu'Il est saint et séparé, etc.,

ואין ערוך אליו ית' יותר ממה שאין ערוך בחי' דומם לגבי בחי' אדם בעל שכל חי ומדבר כו'

et il n'y a aucune comparaison avec Lui, béni soit-Il, plus encore qu'il n'y a aucune comparaison entre le niveau de l'inerte et celui de l'homme, doué d'intellect, vivant et parlant, etc.,

כמ"ש במ"א (ועמ"ש בפי' ויחי ע"פ אוסרי לגפן ובפי' בשלח ע"פ אשירה בפי' אדון הנפלאות ועושה פלא ובפי' משפטים סד"ה עיין בסש"ב [בספר של בינונים] פי' מ"ו. ומזה יובן דאפי' [דאפילו] בחי' מדבר העליון)

comme cela est expliqué ailleurs. (Voir aussi ce qui est expliqué dans la paracha de Vayé'hi, sur le verset « Attachant son ânon à la vigne » ; dans la paracha de Béchala'h, sur le verset « Je chanterai », dans l'explication de « Maître des merveilles » et de « Qui accomplit des merveilles » ; et dans la paracha de Michpatim, à la fin du discours commençant par « Voir dans le Séfer Chel Beinonim, chapitre 46 ». De là, on comprendra que même le niveau du désert supérieur)

(דלקמן) בחי' ולא ישב אדם שם שעליו נאמר במדבר הגדול והנורא, עכ"ז [עם כל זה] לגבי אי"ס ב"ה כמדבר וכשממה ממש יחשב וכמ"ש ג"כ ע"פ שחורה אני מענין כתר

(mentionné ci-dessous), le niveau de « là où aucun homme n'avait habité », dont il est dit « dans le grand et redoutable désert », est néanmoins considéré, par rapport à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, comme un véritable désert et une désolation ; comme cela est également expliqué sur le verset « Je suis noire », à propos de Kéter (la Couronne)

עליון אע"ג [אף על גב] דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכמא הוא לגבי עילת העילות כו' ע"ש וכ"ז [וכל זה] הוא ענין הגדלת הצמאון ממטה למעלה והוא בחי' מדבר סיני כו'

Supérieur : « bien qu'il soit une lumière claire, une lumière éclatante, il est noir par rapport à la Cause des causes », etc. ; voir là-bas. Tout cela correspond à l'intensification de la soif de bas en haut, et c'est le niveau du « désert du Sināi », etc.,

עד ברכת אהבת עולם אהבתנו שברכת אהבת עולם היא המשכה מלמעלה למטה לרוות הצמאון כו' (ועמ"ש ע"פ וארשת'ך לי לעולם כו') ונק' בחי' אהל מועד:

jusqu'à la bénédiction « D'un amour éternel Tu nous as aimés » ; car la bénédiction Ahavat Olam est un influx de haut en bas, afin d'étancher la soif, etc. (Voir aussi ce qui est expliqué sur le verset « Je te fiancerai à Moi pour toujours », etc.) ; elle est appelée le niveau de la « Tente de la Rencontre ».

6 ב וביאור הענין כי הנה מלת מועד מלשון ונועדתי לך שמה, והנה ונועדתי אותיות ונועדתי

2. Explication du sujet : le mot mo'ed (« rendez-vous ») vient de l'expression « Et Je te rencontrerai là » (venoadti) ; et venoadti est formé des mêmes lettres que venodati (« et Je serai connu »).

(ועמ"ש לעיל בד"ה שאו את ראש כו' לגולגלותם ועמ"ש ר"פ וארא סד"ה וארא מענין נודעתי) שהוא לשון התקשרות והתחברות מלשון והאדם ידע כו',

(Et voyez ce qui est expliqué plus haut, dans le discours commençant par « Dénombrez les têtes [...] selon leurs crânes », ainsi que ce qui est expliqué au début de la paracha de Vaéra, à la fin du discours commençant par « Vaéra », au sujet de nodati.) Ce terme exprime un lien et une union, comme dans « Et l'homme connu », etc.

דהיינו המשכת יחוד א"ס ב"ה למטה שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם יחודו ית' האמיתי איך הוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בשוה ואפי' [ואפילו] מלא כל הארץ הלזו הוא כבודו ית' כו'

C'est-à-dire que l'unité de l'Ein Sof, béni soit-Il, est attirée vers le bas, afin que Son unité véritable, béni soit-Il, réside et se révèle dans l'âme de l'homme : comment Il remplit tous les mondes de façon égale, et comment même « toute cette terre » est « remplie de Sa gloire », béni soit-Il, etc.

כי הוא חיי החיים ב"ה ואין עוד מלבדו כו', ולואת תהי' [תהיה] שמחת הנפש גדולה לאלקים להתענג על ה' בבחי' אהבה בתענוגים מפני קרבת ה' ודבקותה באלקים חיים תחת אשר היתה צמאה מתי אבוא ואראה כו'

Car Il est la Vie de toute vie, béni soit-Il, et rien n'existe en dehors de Lui, etc. C'est pourquoi la joie de l'âme en D.ieu sera grande : elle se délectera en D.ieu dans le registre de « l'amour dans les délices », en raison de la proximité de D.ieu et de son attachement au D.ieu vivant, au lieu d'avoir été assoiffée, disant : « Quand viendrai-je et verrai-je [...] », etc.

והרווה את נפשה בגילוי יחוד זה והשביע נפש שוקקה כו' וכדכתיב עבדו את ה' בשמחה וכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

Et Il a étanché la soif de son âme par la révélation de cette unité, et « a rassasié l'âme languissante », etc. Ainsi qu'il est écrit : « Servez Havaya dans la joie » ; et il est écrit : « Parce que tu n'as pas servi Havaya, ton D.ieu, dans la joie et la gaieté du cœur, au milieu de l'abondance de tout. »

7 ומרוב כל פי' יותר מכל התענוגים אפי' [אפילו] רוחניים בחי' גי'ע [גן עדן] העליון כו'. ועמ"ש ע"פ להקריב לי במועדו.

« De l'abondance de tout » signifie : plus que toutes les délectations, même spirituelles, telles que le niveau du Gan Eden supérieur, etc. Voir aussi ce qui est expliqué sur le verset : « Pour Me présenter à son moment fixé (bemo'ado). »

אך איך הוא דרך יחוד א"ס ב"ה למטה בנפש האדם מאחר דלית מחשבה תפיסא ביה כו',

Mais comment l'unité de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, peut-elle parvenir ici-bas, dans l'âme d'une personne, puisque « aucune pensée ne peut Le saisir », etc. ?

אך הנה הוא באמת ע"י בחי' אוהל וזהו אוהל מועד והענין כמ"ש ובצל ידי כסיתך כו'

Mais, en vérité, cela se fait par le niveau d'une tente ; c'est là le « Tente de la Rencontre ». Le sujet est celui qu'évoque le verset : « Et à l'ombre de Ma main, Je t'ai couvert », etc.

(ועמ"ש מענין זה ע"פ ביום השמיני עצרת דרוש השני) בחי' צל ולא אורה נגלית והיינו ע"י בחי' רמ"ח פיקודין שהן רמ"ח איברים דמלכא ונק' איברים עד"מ

(Voir aussi ce qui est expliqué à ce sujet sur le verset «Au huitième jour, une assemblée», dans le second discours.) Il s'agit du niveau de l'ombre, et non d'une lumière révélée. Cela se fait par les 248 commandements (pikoudin), qui sont «les 248 membres du Roi»; ils sont appelés «membres» par analogie,

כמו איברי הגוף שהם בשר גידים ועצמות ובאין מליחה סרוחה ואעפ"כ [ואף על פי כן] שורה ומתלבש בהם חיות הנפש, כך הם עד"מ הרמ"ח מצות שאף שהם מלובשים בענינים גשמיים סדר זרעים ומועד כו'

à l'image des membres du corps, qui sont chair, tendons et os, et qui se putréfient faute d'être salés; pourtant, la force vitale de l'âme réside en eux et s'y revêt. De même, par analogie, les 248 mitsvot, bien qu'elles soient revêtues de réalités physiques, comme l'Ordre de Zeraïm (Semences) et celui de Moed (Fêtes), etc.,

אעפ"כ [אף על פי כן] שורה ומלובש בהם אור א"ס ב"ה ממש לפי שהן הן חכמתו ורצונו ית' והוא ית' ורצונו וחכמתו הכל א' כו'

néanmoins, la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il, réside en eux et s'y revêt, car ils sont Sa propre sagesse et Sa volonté, qu'Il soit béni; et Lui, qu'Il soit béni, Sa volonté et Sa sagesse ne font qu'un, etc.

והנה כמו למשל א' האוהב את חבירו שמפני אהבתו הוא מחבקו בגופו או בידו הנה זה ודאי שלא מפני אהבת הגוף עצמו או היד עצמה ממש הוא מחבקו

Or, à titre d'exemple: quelqu'un aime son ami et, par amour pour lui, l'étreint en prenant son corps ou sa main; il est certain qu'il ne l'étreint pas parce qu'il aime le corps lui-même ou la main elle-même,

אלא מפני שאוהב פנימיותו וחיותו הוא מחבקו בגופו או בידו מפני שא"א לו לתפוס בפנימיותו וחיותו בלבד.

mais parce qu'il aime sa dimension intérieure (pnimiyout) et sa force vitale, il l'étreint en prenant son corps ou sa main, car il lui est impossible de saisir sa dimension intérieure et sa force vitale seules.

כך עדי"מ הנה כתיב וימינו תחבקני שהיא התורה הנקי' ימינו של הקב"ה וכן כשהאדם דבוק בתורה הרי זה קרבת ה' ממש ויחוד א"ס [אור אין סוף] ב"ה בנפשו ממש.

De même, à titre de comparaison, il est écrit: «Sa droite m'émbrasse», c'est-à-dire la Torah, appelée la droite du Saint béni soit-Il. Ainsi, lorsqu'une personne s'attache à la Torah, elle se trouve réellement proche de D.ieu, et la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est réellement unie à son âme.

והנה יחוד זה הוא יחוד נפלא ועצום שאין כמוהו בגשמיות, ולכן נקי' לאשתאבא בגופא דמלכא ממש ועמ"ש בד"ה מה טובו אוהליך יעקב:

Or cette union est merveilleuse et puissante, sans équivalent dans le domaine matériel. C'est pourquoi elle est appelée «être véritablement absorbé dans le corps du Roi». Voir également ce qui est expliqué dans le discours commençant par «Qu'elles sont belles, tes tentes, Yaakov».

8 ג והנה ב' בחי' אלו שהם מדבר סיני ואוהל מועד הם נעשים ונמשכים ע"י בחי' משה ואהרן כי משה שושבינא דמלכא פ"י

3. Or, ces deux niveaux — le désert du Sinaï et la Tente de la Rencontre — sont suscités et attirés par les niveaux de Moché et d'Aaron. Car Moché est le chouchvin du Roi, c'est-à-dire...

כמו עדי"מ שושבינו של החתן שמוליך את החתן למקום הכלה, כך מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] הוא הממשיך בחי' יחוד אור א"ס ב"ה למטה שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם שיהי' [שיהיה] בבחי' אוהל מועד כו'

De même que, par analogie, le chouchvin de l'époux conduit celui-ci auprès de la fiancée, Moché notre maître, que la paix soit sur lui, attire ainsi le niveau de l'unité de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin qu'elle réside et se révèle dans l'âme d'une personne, laquelle se trouve alors au niveau de la Tente de la Rencontre, etc.

ואתפשטותא דמשה בכל דרא שהוא משבעה רועים כו' הוא בחי' משה דעת ה' דהיינו לידע את ה' שהוא חיי החיים ואין עוד מלבדו כו'

Et « l'extension de Moché dans chaque génération », car il est l'un des sept bergers, etc., est le niveau de Moché, Daat de D.ieu : c'est-à-dire connaître D.ieu, savoir qu'Il est la Vie de toute vie et qu'il n'y a rien d'autre que Lui, etc.,

וכמ"ש דע את אלקי אביך ועבדהו ובח"י דעת אינה הידיעה לבדה אלא דעת מלשון הרגשה שהיא ההרגשה בלב שיכיר וירגיש כאלו רואה לעיני בשר ברא"י [בראיה] חושי"י [חושיית] ממש וכמ"ש ראו עתה

comme il est écrit : « Connais le D.ieu de ton père et sers-Le. » Le niveau de Daat ne consiste pas à savoir seulement ; le mot daat exprime plutôt une sensation, à savoir le sentiment dans le cœur par lequel on reconnaît et ressent, comme si l'on voyait de ses yeux de chair, d'une perception véritablement sensible, ainsi qu'il est écrit : « Voyez maintenant

כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי והגם שמקרא זה נאמר על לעתיד שאז יאמרו ראו עתה

que Moi, Moi, Je suis Lui, et qu'il n'y a pas de dieu avec Moi. » Et bien que ce verset ait été dit au sujet du Temps à venir, où ils diront : « Voyez maintenant

כי אני כו' כנ"ל (ועיין בגמרא פ"ו דפסחים דס"ח סע"א [סוף עמוד א] סנהדרין דצ"א ע"ב זח"א [זוהר חלק א] פ' לך לך דפ"ז ע"ב ח"ב [חלק ב'] משפטים ק"ח ב')

que Moi... », comme indiqué plus haut (et voir le Talmud, chapitre 6 de Pessa'him, page 68, fin de la colonne a ; Sanhédrin, page 91b ; le Zohar, partie I, Parachat Le'h Le'ha, page 87b ; partie II, Michpatim, page 108b),

מ"מ כח זה יש בכל נפש ונשמה מישראל ביניקתה מנשמת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לקשר מחשבתו בה' בקשר אמיץ וחזק כמו שהיא מקושרת בדבר גשמי שרואה בעיני בשר כו'

néanmoins, cette force se trouve dans chaque nefesh et nechama d'Israël, grâce à la nourriture qu'elle reçoit de l'âme de Moché notre maître, que la paix soit sur lui : celle de lier sa pensée à D.ieu par un lien ferme et puissant, comme elle est liée à un objet matériel que l'on voit de ses yeux de chair, etc. ;

אלא שצריכה ליגיעה רבה כו' כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ב (ועמ"ש ע"פ ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר).

seulement, cela exige un grand effort, etc., comme il est écrit dans le Sefer Chel Beinonim, chapitre 42 (et voir ce qui est expliqué sur le verset : « Il appela Moché, et Havaya lui parla depuis la Tente de la Rencontre, en disant »).

ואהרן שושבינא דמטרוניתא, פ"י מטרוניתא היא בחי' כנ"י [כנסת ישראל] מקור נשמות ישראל ולהעלות נשמות ישראל ולקשרם בה' ולדבקה בו ית' חיי החיים ב"ה הוא ע"י אהרן שהוא ג"כ משבעה רועים כו'

Et Aharon est le garçon d'honneur de la Reine (Matronisa). C'est-à-dire que la Matronisa est le niveau de la Communauté d'Israël (Knesset Israël), la source des âmes d'Israël ; et l'élévation des âmes d'Israël, leur attachement à D.ieu et leur adhésion à Lui, qu'Il soit béni, la Vie de toute vie, béni soit-Il, s'accomplit par l'intermédiaire d'Aharon, qui est lui aussi l'un des sept bergers, etc.,

הממשיך לכללות נשמות ישראל להיות התפעלות הנפש בחי' מדבר וצמאון ורשפי אש כו' כי עבודת אהרן הוא בהעלותך את הנרות.

qui fait descendre sur l'ensemble des âmes d'Israël (leur expression générale et collective) l'éveil de l'âme, le niveau du désert, de la soif et des flammes ardentes, etc. ; car le service d'Aharon consiste à « élever les lampes ».

פ"י הנרות הם הנשמות כי נר ה' נשמת אדם וע"י אהרן היתה הדלקתם והתלהבותם כרשפי שלהבת כו' כמ"ש במ"א.

C'est-à-dire que les lampes sont les âmes, car « la lampe de Havaya est l'âme de l'homme » ; et c'est par l'intermédiaire d'Aharon qu'elles furent allumées et s'embrasèrent, comme des flammes ardentes, etc., ainsi qu'il est expliqué ailleurs.

אך עוד אחת היא כי הנה א"א לבוא לבחי' ומדרגות אלו שהם בחי' מדבר סיני ואוהל מועד כו' שהוא ענין צאת הנפש מנרתיקה מלבושי נוגה כו'

Mais il est encore une chose : il est impossible d'atteindre ces niveaux et degrés, qui sont les niveaux du désert du Sinaï et de la Tente d'assignation, etc., c'est-à-dire que l'âme sorte de son enveloppe, les vêtements de Nogah, etc.,

ושמחת הנפש בה' עושה כו' עד שיפריד מנפשו קודם חלאת טומאת הרע גמור שמשלש קליפות הטמאות לגמרי דהיינו להיות סור מרע גמור בפו"מ [בפועל ממש] והוא ענין יציאת מצרים.

et que l'âme se réjouisse en D.ieu, son Créateur, etc., tant qu'il n'a pas d'abord séparé de son âme la souillure de l'impureté du mal absolu, provenant des trois kelipot entièrement impures ; autrement dit, tant qu'il ne s'est pas complètement « détourné du mal » dans ses actes concrets. C'est là le sens de la sortie d'Égypte.

9 וזהו באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים כו' כי בחי' חודש ובחי' שנה הכל אי' וצ"ל
בבחי' שנית מיציאת מצרים

Et voici [le sens de] « le premier jour du deuxième mois, la deuxième année après leur sortie du pays d'Égypte », etc. : car le niveau du mois et celui de l'année ne font qu'un, et il faut que ce soit au niveau de « deuxième », après la sortie d'Égypte,

דהיינו אחר שיהיה סור מרע גמור בתכלית ואזי יכול לבוא לידי בחי' ומדרגת מדבר סיני ואוהל מועד
כו'

c'est-à-dire après s'être totalement et absolument détourné du mal ; alors, on peut parvenir au niveau et au degré du désert du Sinäi et de la Tente de Réunion, etc.,

עיי' בחי' משה ואהרן כו' כנ"ל (ובמדרש במדבר רבה) (פ' ג' דף רי"ד ע"ד) איתא שלא יצאו ישראל ממצרים
אלא בזכות אהל מועד.

par les niveaux de Moché et d'Aharon, etc., comme mentionné plus haut. (Et dans le Midrach Bamidbar Rabba) (section 3, page 214, colonne d), il est dit qu'Israël ne sortit d'Égypte que par le mérite de la Tente de Réunion.

היינו כי אלמלא עוזרו לא יכול לו וכמ"ש מזה ע"פ אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים
בפ' שלח ועזר זה הוא בזכות בחי'

C'est-à-dire : « sans Son aide, il ne pourrait pas le vaincre », comme cela est expliqué à ce sujet sur le verset « Je suis Havaya, votre D.ieu, qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte », dans la paracha Chela'h ; et cette aide vient par le mérite du niveau de

אהל מועד הנ"ל, ועיי' בזו"ג [בזהר חלק ג] פ' במדבר קי"ז ב' באחד לחדש השני בשנה השנית כולא חד
והאי אקרי חדש זיו רמז לההוא ירחא ושתא דנהיר לסיהרא,

la Tente de Réunion mentionnée plus haut. Voir aussi le Zohar, partie III, paracha Bamidbar, page 117b : « Le premier jour du deuxième mois, la deuxième année » : tout cela ne fait qu'un ; et cela est appelé « le mois de Ziv (éclat) », allusion à ce mois et à cette année qui éclairent la lune.

והיינו שהבחי' ראשונה דיצ"מ [דיציאת מצרים] בחדש הראשון זהו בחי' סור מרע והוא בחי' ומדרגת
אתכפיא סט"א [סטרא אחרא]

Cela signifie que le premier niveau de la sortie d'Égypte, au premier mois, est celui du détournement du mal ; c'est le niveau et le degré de la soumission de la sitra a'hra (itkafya),

וזהו יסוד היסודות ואח"כ החדש השני נק' חדש זיו דנהיר לבח"י ראשונה היינו לבוא לבח"י אתהפכא חשוכא לנהורא שזהו ענין מדבר סיני כו' רשפי אש וצמאון כו'

et c'est là le fondement des fondements. Ensuite, le deuxième mois est appelé « le mois de Ziv », car il éclaire le premier niveau, c'est-à-dire qu'il permet d'atteindre le niveau où l'on transforme l'obscurité en lumière (ithap'ha 'hachokha lin'hora), ce qui correspond au désert du Sinaï, etc., aux flammes ardentes et à la soif, etc.

והן הן ג"כ ב' בח"י חצר החיצונה וחצר הפנימית עמ"ש ע"פ ויושט המלך לאסתר, ועיין מענין זה עוד בזח"ג [בזהר חלק ג] בהעלותך קנ"ב ע"ב ומש"ש [ומה שכתוב שם] דאי תימא כו'

Et ce sont aussi les deux niveaux de la cour extérieure et de la cour intérieure ; voir ce qui est expliqué sur le verset « Et le roi tendit le sceptre vers Esther ». Voir également à ce sujet le Zohar, partie III, Beha'alotekha, page 152b, ainsi que ce qui y est écrit : « Et si tu dis... », etc.,

לאו הכי כו' ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא כו' יובן למשכיל ממ"ש ע"פ קחו מאתכם תרומה.

« Il n'en est pas ainsi », etc., « et celui qui prend d'abord le fondement », etc., se comprendra pour qui réfléchit, à partir de ce qui est expliqué sur le verset : « Prenez parmi vous une offrande »,

בפ' ויקהל. בענין בח"י אתכפיא שיש בה בח"י שהוא למעלה מבח"י אתהפכא, ועמ"ש בשיר השירים ע"פ קול דודי כו' בענין מקפץ על הגבעות:

dans la paracha de Vayakhel, au sujet du niveau de l'itkafya, qui comporte un niveau supérieur à celui de l'it'hap'ha. Voyez aussi ce qui est expliqué dans le Chir Hachirim sur le verset « La voix de mon bien-aimé », etc., au sujet de « sautant par-dessus les collines ».

10 ד ועם כל הנ"ל יובן מ"ש שאו את ראש כו', כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין קורין אבות

4. À la lumière de tout ce qui précède, on comprendra ce qui est écrit : « Relevez la tête », etc. Car nos Sages, de mémoire bénie, ont enseigné : « On ne donne le nom de "pères" qu'à trois »

אלא שלשה שהם אברהם יצחק ויעקב ומדתו של אברהם היא האהבה ושל יצחק היא היראה פחד יצחק ומדתו של יעקב היא הרחמנות שכלולה משתיהן כו'.

: Avraham, Yits'hak et Yaakov. L'attribut d'Avraham est l'amour ; celui de Yits'hak est la crainte, « la Crainte de Yits'hak » ; et l'attribut de Yaakov est la compassion, qui est composée des deux autres, etc.

11 והנה מדת הרחמנות היא נמשכה מבחי' הדעת כמו שאנו רואים בחוש שטבע התינוק להיות אכזרי לפי שאין בו דעת,

Or, l'attribut de compassion découle du niveau de Daat (connaissance), comme nous le constatons clairement : il est dans la nature d'un jeune enfant d'être cruel, parce qu'il n'a pas de Daat ;

וכן הוא ענין מ"ש כרחם אב על בנים ולא כרחם אם כו' מפני שנשים דעתן קלה משא"כ האיש מפני שדעתו רחבה יותר הוא מרחם ביותר וכשם

et tel est aussi le sens de ce qui est écrit : « Comme un père a compassion de ses enfants », et non « comme une mère a compassion », etc. Car le Daat des femmes est léger, tandis que chez l'homme, dont le Daat est plus ample, la compassion est plus grande. Et de même que

שהוא לענין המרחם כך הוא לענין מי שצריך לרחם עליו וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו לפי שאין הרחמנות נופל אלא על מי שיש בו דעת.

il en va ainsi pour celui qui éprouve de la compassion, il en va de même pour celui qui en a besoin, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Il est interdit d'avoir compassion de quiconque n'a pas de Daat », car la compassion ne s'exerce qu'envers celui qui a du Daat.

12 והנה מדת הרחמנות של יעקב לעורר רחמים רבים אפי' [אפילו] על עולמות עליונים מחמת דעת ה' כו'

Or, l'attribut de compassion de Yaakov consiste à éveiller une grande compassion, même pour les mondes supérieurs, en raison de la connaissance de D.ieu, etc.,

כי הוא חיי החיים ואין עוד מלבדו כו' והרי הרחמנות שוה על עולמות עליונים מריש כל דרגין

car Il est la Vie de toute vie et il n'est rien d'autre que Lui, etc. Ainsi, la compassion est la même pour les mondes supérieurs, « depuis la tête de tous les degrés »,

כמו על התחתונים ממש מאחר שכולם בחי' מדבר ושממון כו' וכולא קמי' [קמיה] כלא חשיב שהוא מחיה את כולם בשוה ומעלה ומטה שוין אצלו כו'.

que pour les mondes les plus bas, car tous sont au niveau d'un désert et d'une désolation, etc., et « tout est considéré comme rien devant Lui » : Il leur donne à tous la vie de manière égale, et le haut comme le bas sont égaux devant Lui, etc.

אך בהשתלשלות והמשכת המדרגות נמשך מבחי' יעקב בחי' י"ב שבטים שבט לשון המשכה כמו כוכבא דשביט והוא

Mais dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et le prolongement des degrés, se prolonge, à partir du niveau de Yaakov, le niveau des douze tribus (chevatim) : chévet est une expression de prolongement, comme dans kochva de-chavit (une comète, une étoile filante) ; et c'est

כמו למשל ענפי האילן שנמשכו מן האילן שממדת רחמנותו של בחי' יעקב נמשך מדת רחמנות אחרת של בחי' י"ב שבטים.

comme, par exemple, les branches d'un arbre, qui se prolongent à partir de l'arbre : ainsi, de l'attribut de compassion du niveau de Yaakov se prolonge un autre attribut de compassion, celui du niveau des douze tribus.

13 והענין כי בחי' ומדרגות השבטים הוא מ"ש עומד על שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה שהשנים עשר בקר הם בחי' מרכבה לבחי' הים ושם עלו שבטים

Le sujet est que le niveau et le rang des tribus correspondent à ce qui est écrit : « Elle reposait sur douze bœufs... et la mer était au-dessus d'eux, en hauteur » ; les douze bœufs sont un char (merkava) pour le niveau de la mer. Et « c'est là que les tribus montaient »,

וכדכתיב ובשם אלקינו נדגול פי' שהדגלים הם בחי' מרכבה לבחי' שם ה' שהוא בחי' ים והוא בחי' מקור וראשית הגילוי בחי' עלמא דאתגליא להחיות ולהוות עלמין דאתגליין.

comme il est écrit : « Et au Nom de notre D.ieu nous dresserons nos étendards » : c'est-à-dire que les étendards sont un char pour le niveau du Nom de D.ieu, qui est le niveau de la mer ; celui-ci est le niveau de la source et du commencement de la révélation, le niveau du monde révélé (alma de'isgalya), afin de donner la vie aux mondes révélés (almin de'isgalyan) et de les faire exister.

14 והנה בחי' עלמין דאתגליין המקבלים חיותם מבחי' עלמא דאתגלייא הם הנק' מים תחתונים ונק' מי בוכים

Or, le niveau des mondes révélés, qui reçoivent leur force vitale du niveau du monde révélé, est appelé « les eaux inférieures », et celles-ci sont appelées « les eaux qui pleurent »,

כדאיתא בזהר שהמים התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא והיינו מפני הדעת וההשגה כי יש מים עליונים מהם בבחי' עלמין סתימין דלא אתגליין

comme on le trouve dans le Zohar : les eaux inférieures pleurent et disent : « Nous voulons être devant le Roi. » Cela vient de la connaissance et de la perception, car il existe des eaux qui leur sont supérieures, au niveau des mondes cachés (almin setimin), qui ne sont pas révélés,

אך הם נקראים מים התחתונים ויבדל אלקים בין מים למים דעלמין סתימין מקבלים חיותם מכחות והמשכות נעלמות כו'

mais elles sont appelées les eaux inférieures (« Et Elokim sépara entre les eaux et les eaux »), car les mondes cachés reçoivent leur force vitale de puissances et de flux cachés, etc.,

כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"א [פרק י"א] ולכן בוכים על ירידתם מטה מטה וכל חפצם וישעם להיות קדם מלכא דוקא.

comme l'explique le Sefer Chel Beinonim, deuxième partie, chapitre 11. C'est pourquoi elles pleurent leur descente toujours plus bas, et tout leur désir et leur salut consistent à être précisément « devant le Roi ».

וכך היא בחי' ומדת הרחמנות של י"ב שבטים בכל אדם לעורר ר"ר [רחמים רבים] על ניצוץ אלקות שירד ממקום כבודו ממקום גבוה למקום נמוך מאיגרא רמה כו'

Il en va ainsi du niveau et de l'attribut de compassion des douze tribus en chaque personne : éveiller une grande compassion pour l'étincelle de divinité qui est descendue de son lieu de gloire, d'un lieu élevé vers un lieu inférieur, « d'un toit élevé », etc.

(ועמ"ש בפ' ויצא ע"פ וישכם לבן וע"פ כנשר יעיר וע"פ ויאכילך את הזמן כו') והנה בהשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה יצאו מ"ב שבטים ע' [שבעים] נפש יוצאי ירך יעקב

(Voyez aussi ce qui est expliqué dans la paracha Vayétsé, au sujet du verset « Lavan se leva de bon matin », du verset « Comme l'aigle éveille », et du verset « Il te nourrit de la manne », etc.) Or, dans l'enchaînement descendant des niveaux, de niveau en niveau, les soixante-dix âmes « issues des reins de Yaakov » sortirent des douze tribus,

שהם ג"כ בחי' ומדרגת הרחמנות מדתו של יעקב והוא ג"כ בכל אדם לעורר ר"ר [רחמים רבים] על נפשו ולא בשביל הירידה לבדה שירדה ממקום כבודה אלא גם זאת שנתלבשה בלבוש הגוף החומרי.

elles aussi un niveau et un degré de compassion, l'attribut de Yaakov. Cela existe également en chaque personne : éveiller une grande compassion pour sa propre âme, non seulement du fait de sa seule descente, lorsqu'elle est descendue de son lieu de gloire, mais aussi parce qu'elle a été revêtue du vêtement du corps matériel.

15 והנה כל בחי' ומדרגת המשכת והתעוררות הרחמים על נפשו ולהעלותה ולקשרה בה' הן הם המשכות עליונות הבאות מלמעלה וכמ"ש ונתן לך רחמים ורחמך כו'.

Or, tous les niveaux et degrés de l'effusion et de l'éveil de la compassion envers son âme, afin de l'élever et de la lier à D.ieu, sont des émanations supérieures qui viennent d'en haut, comme il est écrit : « Il te donnera de la compassion et aura compassion de toi », etc.

וכן אנו אומרים בברכת אהבת עולם אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה כו'

C'est également ce que nous disons dans la bénédiction Ahavat Olam : « Notre Père, Père compatissant, qui a compassion, aie donc compassion de nous et mets de l'intelligence dans notre cœur », etc.

ואין זה מצד הנפש עצמה לפי השגתה שהרי זה מצד ביטול ההשגה והשגת הנבראים כו'

Cela ne vient pas de l'âme elle-même, selon sa propre perception, car cela procède de l'annulation de la perception et de la perception des êtres créés, etc.

והוא מבחי' דעת ה' מבחי' מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] כו' (וכמ"ש בפ' פנחס ע"פ את הכבש אחד תעשה כו')

Cela relève du niveau de la connaissance de D.ieu, du niveau de Moché notre maître, que la paix soit sur lui, etc. (comme cela est expliqué dans la paracha Pin'has, à propos du verset : « Tu offriras un agneau », etc.).

והנה ג' בחי' ומדרגות של ג' מיני רחמנות הנ"ל הם כסדרן מלמעלה למטה אך כדי להעלות נפש האדם שהוא למטה מטה מהם צריך להעלות כסדרן מלמטה למעלה

Or, les trois niveaux et degrés des trois sortes de compassion mentionnées plus haut se succèdent dans l'ordre, de haut en bas ; mais pour élever l'âme de l'homme, qui se trouve très, très bas par rapport à elles, il faut l'élever dans leur ordre, de bas en haut :

דהיינו תחלה למשפחותם בחי' עי' [שבעים] נפש ואח"כ לבית אבותם בחי' בני יעקב ואח"כ למדרגת יעקב כו'

c'est-à-dire d'abord « selon leurs familles », le niveau des soixante-dix âmes ; ensuite « selon la maison de leurs pères », le niveau des fils de Yaakov ; puis le degré de Yaakov, etc.

(ואפשר לומר שכנגד זה מזכירים ומעוררים בשלשה מקומות בתפלה התעוררות רחמים היינו האחד בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] כמו שאומרים והוא רחום כו' זכור רחמיך כו' וכן בברוך שאמר ברוך מרחם כו' וכן באשרי חנון ורחום הוי'.

(On peut dire qu'en correspondance avec cela, nous mentionnons et éveillons la compassion en trois endroits de la prière : le premier dans les Pessouké déZimra, lorsque nous disons : « Lui, qui est compatissant », etc., « Souviens-toi de Tes compassions », etc. ; de même, dans Baroukh Chéamar : « Béni soit Celui qui a compassion », etc. ; et également dans Achré : « Clément et compatissant est Havaya ».

הב' בברכת יוצר אור ברחמיך הרבים רחם עלינו. הג' באהבת עולם אבינו אב הרחמן כו' שכ"ז [שכל זה] התעוררות גי' בחי' רחמים הנ"ל כסדרן מלמטה למעלה לפני ק"ש [קריאת שמע] שיוכל לבוא לומר ק"ש [קריאת שמע] בחי' אחד ואהבת כו')

La deuxième, dans la bénédiction Yotser Or : « Dans Tes grandes compassions, aie compassion de nous. » La troisième, dans Ahavat Olam : « Notre Père, Père compatissant », etc. Tout cela éveille les trois niveaux de compassion mentionnés plus haut, dans leur ordre de bas en haut, avant le Chema, afin que l'on puisse en venir à réciter le Chema, le niveau de « Un » et de « Tu aimeras », etc.)

והנה זהו ענין ספירת העומר להמשיך בשבעה שבועות בחי' הרחמנות מבחי' עי' [שבעים] נפש כו' עד יום חג השבועות שאז הוא זמן מתן תורה שעל כל דבור פרוה נשמתן כו'

Or, tel est le sens du compte du Omer : faire descendre, durant sept semaines, le niveau de la compassion, à partir du niveau des soixante-dix âmes, etc., jusqu'au jour de la fête de Chavouot, qui est le moment du Don de la Torah, lorsque « à chaque parole, leurs âmes s'envolaient », etc.,

שהוא גילוי בחי' אהבה רבה שלמעלה מעלה מבחי' הדעת כו' והיא היא בחי' עבודת מתנה כו' ce qui est la révélation du niveau du grand amour (ahava rabba), bien au-dessus du niveau de Daat (connaissance), etc. ; et c'est là le niveau du « service qui est un don », etc.,

ובח"י אש שלמעלה כו' וזהו לגלגלותם שהוא ענין גלגולת שהיא החופפת על הראש ומוחין שאינה יכולה להתלבש בהם:

et le niveau du feu d'en haut, etc. Tel est le sens de «selon leurs crânes» (legoulguelotam) : il s'agit du crâne (goulgolet), qui couvre la tête et les mo'hin, sans pouvoir s'en vêtir.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/bamidbar/4/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak